

Nr 14

Utlåtande i anledning av väckta motioner om statlig rådgivningsverksamhet vid byggande av ungdomsgårdar.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 65 av herrar *Palm* och *Georg Pettersson* samt II: 111 av herrar *Kellgren* och *Allard* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte an hålla om att frågan om statlig rådgivningsverksamhet vid byggande av ungdomsgårdar blir föremål för positiva åtgärder lämpligen genom att statens institut för byggnadsforskning får i uppdrag att tillhandahålla skisser och typritningar för sådant byggande.

I motionerna framhålles, att statsmakternas insatser för en positiv ungdomspolitik under senare år ökat väsentligt, beroende på att deltagarantalet i de statsbidragsberättigade fritidsgrupperna stigit mycket kraftigt. Denna utveckling kommer att kräva nya initiativ av kommunerna för att tillgodose lokalbehovet.

I fråga om byggande av skollokaler ger skolöverstyrelsen vägledning och anvisningar till de lokala skolstyrelserna, så att erforderlig hänsyn kan tas till såväl pedagogiska och skolsociala som ekonomiska synpunkter. Det skulle vara av betydelse om kommunerna kunde få en liknande vägledning vid byggande av ungdomsgårdar. En rationalisering på detta område i likhet med vad som gäller skolans lokalfrågor skulle innebära besparingar och en bättre garanti för att kommunerna förses med tidsenliga ungdomslokaler.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion I: 65.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionerna från socialstyrelsen, statens nämnd för samlingslokaler och statens institut för byggnadsforskning.

Socialstyrelsen framhåller, att byggande av ungdomsgårdar icke är förbundet med reguljär statsbidragsgivning och att det endast är i de större städerna, som de kommunala projekten är förhärskande. I landet i övrigt torde hittills ungdomsgårdarna merendels ha byggts av enskilda initiativtagare.

Byggande av ungdomslokaler understödjes som regel genom bidrag från allmänna arvsfonden, varvid socialstyrelsen alltid får yttra sig. Nybyggnad av ungdomsgårdar intar ej någon framträdande plats bland projekten. Vanligast är ombyggnad eller upprustning av gamla byggnader. Ibland är byggnaderna uteslutande avsedda för ungdomsverksamhet, såsom scoutgårdar

och utflyktsstugor, men ofta söks bidrag för anordnande av lokaler i andra slag av byggnader, exempelvis kyrkor, församlingshus, bostadshus etc.

Socialstyrelsen kan icke finna, att typritningar skulle i nämnvärd grad få någon rationaliserande effekt. Den stora variationen i art och utformning av byggnadsprojekten medför att typritningar skulle få begränsad användning. De stora städerna har f. ö. i regel egna arkitektkontor. Man kan också ifrågasätta om det är eftersträvansvärt med likriktning vid lokalernas utformning. Styrelsen har deltagit i utarbetandet av typförslag till planlösning för byggnad, innehållande ungdomslokaler och lekskola, men denna har icke utnyttjats i nämnvärd grad.

Beträffande behovet av en central rådgivning delar styrelsen motionärernas uppfattning, men en dylik rådgivning bör kunna tillgodoses genom den verksamhet, som redan bedrivs av styrelsen. Sökande av understöd från allmänna arvsfonden rekommenderas att redan på ett förberedande stadium ta kontakt med socialdepartementet eller socialstyrelsen för råd och upplysningar samt förhandsgranskning av ritningar. Åtgärder kommer att vidtagas för att planering av ungdomslokaler mera regelmässigt blir föremål för förhandsgranskning, innan arvsfondsbidrag sökes. I en publikation »Råd och anvisningar nr 113» har styrelsen lämnat barnavårdsnämnderna detaljerade råd och upplysningar beträffande byggande och inredning av ungdomslokaler. Det finns dessutom vid socialstyrelsen en särskild ungdomskonsulent, som i stor utsträckning sysslar med rådgivning i lokalfrågor för ungdomsgårdar.

Styrelsen avstyrker motionerna.

Statens nämnd för samlingslokaler erinrar om att enligt gällande bestämmelser skall som allmänna samlingslokaler anses även lokaler, vilka opartiskt i skälig omfattning och på skäliga villkor upplåtes för ungdomsverksamhet. I viss omfattning har därför ungdomslokaler inrymts i samlingslokalbyggnader, men nämndens erfarenhet beträffande planering av ungdomslokaler är relativt begränsad. Nämnden rekommenderar en viss försiktighet då det gäller att upprätta typritningar. Ifrågasatt central rådgivningsverksamhet bör lämpligen ges formen av en lokalprogramsutredning. Den för de särskilda fallen lämpliga lösningen av byggnadsfrågan bör däremot vara ett uttryck för såväl ortens lokalbehov som tomtens förutsättningar. Nämnden betonar värdet för såväl ungdomsverksamheten som föreningslivet av att ungdomslokaler icke isoleras från de allmänna samlingslokalerna.

Statens institut för byggnadsforskning framhåller, att ungdomsgårdsverksamhetens ordnande visar stora variationer från stad till stad och då inte minst lokalfrågornas lösning. I den mån man väljer att inrymma verksamheten i friliggande, enklare byggnader torde förutsättningarna ofta vara så speciella, att standardiserade typer endast sällan skulle gå att använda varför institutet ställer sig tveksamt till användningsmöjlig-

heterna för typritningar. Däremot finner institutet rimligt att man söker samla hittills vunna erfarenheter så att rekommendationer för fortsatt inredning och byggande kan utfärdas. Institutet är villigt att verkställa en sådan utredning om erforderliga anslag beviljas.

Utskottet

I motionsyrkandet har framförts tanken att statens institut för byggnadsforskning skulle erhålla uppdrag att tillhandahålla skisser och typritningar för byggande av ungdomsgårdar. Institutet har i sitt yttrande över motionerna ställt sig tveksamt till användningsmöjligheterna för typritningar för hela anläggningar eller byggnader för ungdomsgårdsändamål. Liknande synpunkter har anförts av statens nämnd för samlingslokaler och av socialstyrelsen. Däremot delar de nämnda myndigheterna motionärernas uppfattning om värdet av en central rådgivning, och socialstyrelsen framhåller, att behovet därav bör kunna tillgodoses genom den verksamhet, som styrelsen redan bedriver och som beräknas i fortsättningen komma att få ökad intensitet.

Då sålunda den av motionärerna föreslagna anordningen för tillhandahållande av typritningar och skisser enligt de på området verksamma myndigheternas mening icke torde få någon nämnvärd praktisk betydelse och en effektivisering av socialstyrelsens rådgivande verksamhet kan förutses finner utskottet icke skäl att biträda motionärernas förslag utan hemställer,

att de likalydande motionerna I: 65 och II: 111 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 mars 1961

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller, Nestrup, Sörlin*, Axel Emanuel Andersson, Uno Olofsson, Lars Larsson*, Tage Johansson, Schött, Anton Larsson*, Eric Peterson;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herrar Dickson, Svensson i Kungälv, fru Thunvall, herrar Carlsson i Huskvarna, Nilsson i Bäste-kille, Lundmark*, Björkänge, Haglund, Börjesson i Glömminge, Berglund, fröken Andersson i Lerum.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.